

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ

29-35-69, 628-37-04
21-07-57, 628-90-17

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00-503 W A R S Z A W A
TELEFAX: 29-40-89

BS/70/62/94

OPINIE O UPRAWNIENIACH INSTYTUCJI WŁADZY CENTRALNEJ I KONFLIKTACH "NA GÓRZE"

Komunikat z badań

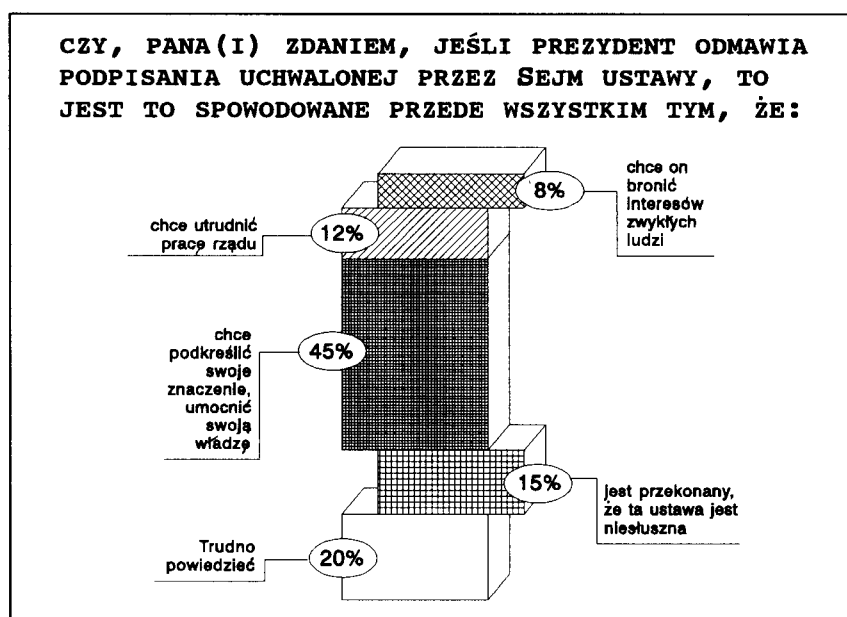
WARSZAWA, MAJ '94

UWAGA: Przedruk materiałów CBOS w całości lub w części oraz wykorzystanie danych empirycznych jest dozwolone wyłącznie z podaniem źródła.

OPINIE O UPRAWNIENIACH INSTYTUCJI WŁADZY CENTRALNEJ I KONFLIKTACH "NA GÓRZE"

◆ Coraz więcej osób uważa, że spośród najwyższych organów państwa najmniej eksponowaną pozycją powinien zajmować prezydent. Ankietowani przyznaliby głowie państwa niewielkie możliwości obsadzania stanowisk państwowych - znacznie mniejsze niż Sejmowi i premierowi. Największe uprawnienia w tym zakresie powinien mieć - ich zdaniem - parlament.

◆ Prezydenckim sprzeciwom wobec ustaw rzadko przypisuje się prospołeczne motywacje. Najwięcej osób przypuszcza, że prezydentowi chodzi o podkreślenie swojego znaczenia i wzmocnienie swojej władzy.

◆ W społeczeństwie dominuje przekonanie, że spory i konflikty w tonie władz mają duże znaczenie dla życia zwykłych ludzi. Są one uważane za przejaw niedojrzałości naszego systemu politycznego i budzą raczej niepokój niż zaciekawienie.

Ostatnie konflikty w łonie władz dotyczyły przede wszystkim uprawnień najwyższych organów państwa i ich wzajemnych relacji. W tej sytuacji interesujące jest nie tylko to, komu ankietowani przyznają rację w sporze, jak postrzegane są jego strony, ale też - jak zmieniają się poglądy społeczeństwa na tematy ustrojowe, a zwłaszcza opinie o relacjach między najwyższymi władzami kraju¹. Opinie te oczywiście nie mogą dotyczyć kwestii zbyt szczegółowych, nie są też efektem głębszych przemyśleń, ale - w najbardziej ogólny sposób - wyrażają poglądy, które dają się skonkretyzować w zapisach ustawowych.

Spośród podstawowych instytucji władzy centralnej największy - zdaniem ankietowanych - wpływ na sprawy w kraju powinien mieć Sejm. Między prezydentem a rządem nie ma istotnych różnic pod względem częstości postulowania dla nich dominującej pozycji. Prezydent jednak znacznie częściej niż rząd jest wskazywany jako instytucja, która powinna mieć najmniejsze wpływy.

Tabela 1

w procentach

Umieszczenie karty z nazwą danej instytucji	<i>Oto trzy karty. Umieszczono na nich nazwę instytucji sprawującej władzę w Polsce. Proszę je ułożyć w taki sposób, by na górze znajdowała się instytucja, która, według Pana(i), powinna mieć największy wpływ na sprawy w Polsce, a na dole instytucja, która powinna mieć najmniejszy wpływ na sprawy w Polsce</i>		
	Sejm	Rząd	Prezydent
U góry	39	26	25
W środku	29	37	22
Na dole	21	25	41
Na tym samym poziomie	5	5	5
Trudno powiedzieć	6	6	6

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (48) przeprowadzono w dniach 14-18 kwietnia '94 na 1207-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców kraju.

Na opinie społeczeństwa w tej materii duży wpływ ma ocena obecnego parlamentu, rządu i prezydenta. Najsilniej ujawnia się on w opiniach o postulowanych wpływach prezydenta.

Tabela 2 w procentach

Ocena działalności Sejmu	Umieszczenie karty z napisem "Sejm"			
	u góry	w środku	na dole	brak wyraźnej preferencji
Aprobata	50	29	14	8
Dezaprobatą	31	31	31	7
Trudno powiedzieć	25	24	21	30
Ocena działalności prezydenta	Umieszczenie karty z napisem "prezydent"			
	u góry	w środku	na dole	brak wyraźnej preferencji
Aprobata	47	22	19	12
Dezaprobatą	17	23	54	6
Trudno powiedzieć	21	23	20	36
Ocena działalności rządu	Umieszczenie karty z napisem "rząd"			
	u góry	w środku	na dole	brak wyraźnej preferencji
Aprobata	30	39	22	9
Dezaprobatą	24	35	33	8
Trudno powiedzieć	21	34	20	25

Bieżące oceny działalności danej instytucji mają duży wpływ na postulowane umiejscowienie jej w systemie politycznym kraju. Zapewne z tego powodu w okresie działalności Sejmu I kadencji (któremu nadmierne rozdrobnienie znacznie utrudniało funkcjonowanie) wyraźnie malało poparcie dla wzmocnienia pozycji parlamentu. Po wyborach opinie o Sejmie znacznie się poprawiły i wzrosła liczba osób, które chciałyby w nim widzieć najbardziej wpływową instytucję.

Od połowy roku 1993 wzrasta poparcie dla marginalizacji roli prezydenta w systemie politycznym kraju. Ostatnie konflikty między prezydentem a większością parlamentarną

najbardziej zaszkodziły prezydentowi. W konsekwencji poprawiły się notowania rządu - obecnie mniejszy odsetek badanych niż przed pięcioma miesiącami opowiada się za tym, by - spośród omawianych instytucji - rząd odgrywał najmniej znaczącą rolę.

Tabela 3

w procentach

Umiejscowienie karty z napisem:	<i>Oto trzy karty. Umieszczono na nich nazwę instytucji sprawującej władzę w Polsce. Proszę je ułożyć w taki sposób, by na górze znajdowała się instytucja, która, według Pana(i), powinna mieć największy wpływ na sprawy w Polsce, a na dole instytucja, która powinna mieć najmniejszy wpływ na sprawy w Polsce</i>					
Sejm:	I'92	V'92	I'93	VII'93	XI'93	IV'94
U góry	43	40	31	30	42	39
W środku	24	26	25	24	29	29
Na dole	22	25	31	31	17	21
Rząd:						
U góry	25	23	26	24	25	26
W środku	38	34	35	32	24	37
Na dole	27	33	26	28	37	25
Prezydent:						
U góry	23	29	31	33	24	25
W środku	26	30	27	28	32	22
Na dole	40	31	28	25	30	41

Można więc stwierdzić, że pod wpływem bieżących wydarzeń politycznych wizja systemu politycznego, wyłaniająca się z wypowiedzi ankietowanych, ewoluuje od modelu "parlamentarno-prezydenckiego" ku klasycznemu systemowi parlamentarno-gabinetowemu, w którym prezydent ma najmniejsze wpływy. Następuje więc wyraźna zmiana w kierunku uproszczenia postulowanego systemu politycznego. Jest to o tyle zrozumiałe, iż dotychczasowe konflikty mają swoje źródło w braku wyraźnego rozgraniczenia między uprawnieniami poszczególnych władz.

Poparcie dla marginalizacji roli prezydenta ujawnia się także w odpowiedziach na kolejne pytania ankiety. Zdaniem najliczniejszej grupy respondentów, Sejm powinien powoływać i odwoływać premiera, prezesa NIK, rzecznika praw obywatelskich, prezesa KRRiTV oraz NBP.

Tabela 4

w procentach

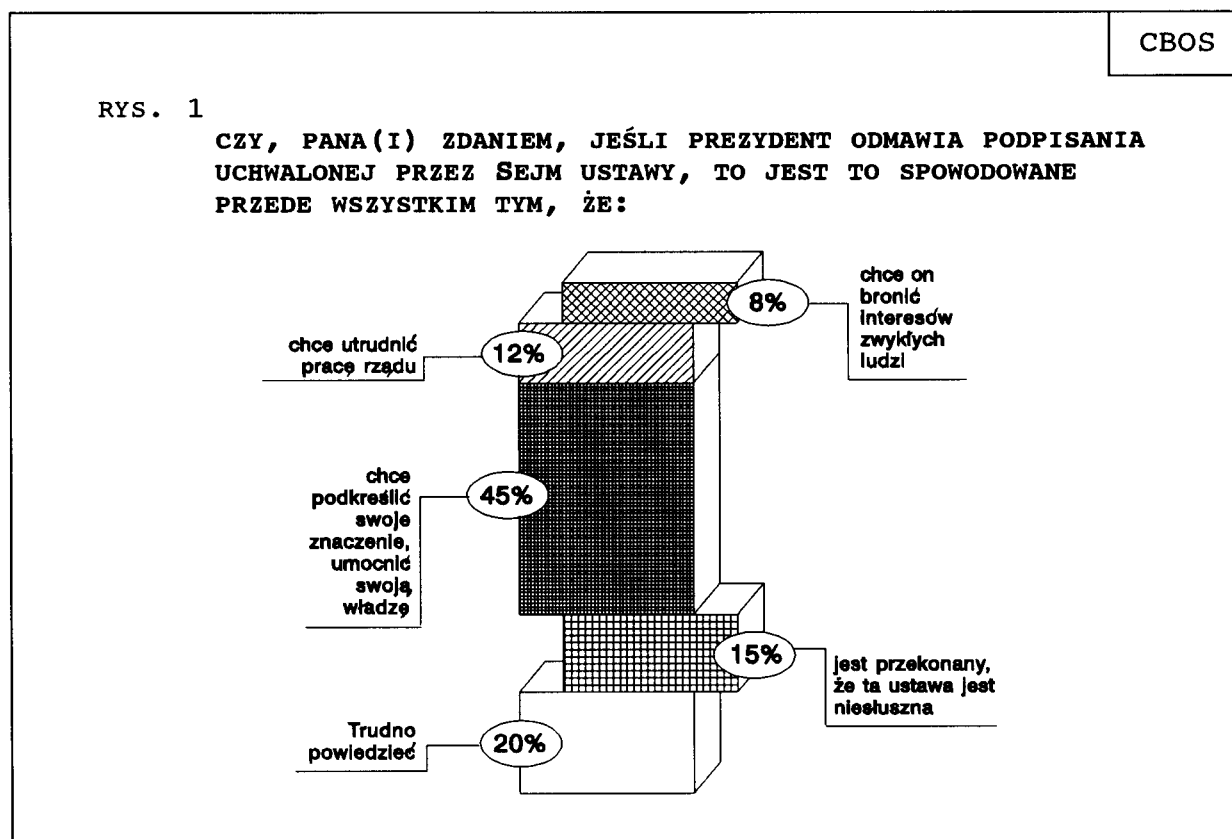
Stanowiska do obsadzenia	Instytucje, które powinny decydować o obsadzie stanowisk			
	Sejm	prezydent	premier	Trudno powiedzieć
Premier	65	25	0	10
Ministrowie	30	12	48	10
Prezes NIK	55	16	13	16
Wojewodowie	19	7	59	15
Prezes NBP	40	15	27	18
Prezes KRRiTV	41	16	23	20
Rzecznik Praw Obywatelskich	54	14	17	16

Premier powinien być odpowiedzialny za stanowiska ministrów i wojewodów. Prezydent uzyskał większą niż premier liczbę wskazań tylko w przypadku obsady prezesa NIK. Różnica jednak jest niewielka - na granicy błędu pomiaru. W obsadzie pozostałych stanowisk (oczywiście poza stanowiskiem premiera) prezydent uzyskuje najmniej wskazań.

Odpowiadając na kolejne pytanie, 42% ankietowanych uznało, że prezydent nie powinien decydować o powoływaniu żadnych ministrów. Niewiele mniej badanych (40%) - opowiedziało się za obecnym rozwiązaniem, w którym prezydent jest odpowiedzialny za obsadę MON, MSW i MSZ. Wprawdzie różnica jest nieznaczna - w granicach dopuszczalnego błędu - ale trzeba podkreślić, że obecne rozwiązania zwykle mają *handicap* w opiniach respondentów - wybierane są często przez ankietowanych, którzy w istocie nie mają zdania. Dlatego też również ten wynik trzeba uznać za niekorzystny dla prezydenta.

		CBOS
Jaki powinien być, Pana(i) zdaniem, udział prezydenta w tworzeniu rządu? Czy:		
♦	powinien decydować o powołaniu wszystkich ministrów	13%
♦	powinien decydować o powołaniu tylko niektórych ministrów, to jest: ministra obrony, spraw wewnętrznych i spraw zagranicznych	40%
♦	nie powinien decydować o powołaniu żadnych ministrów	42%
♦	Trudno powiedzieć	4%

Bardzo krytyczne są opinie o motywach prezydenckich sprzeciwów wobec ustaw. Zaledwie 15% ankietowanych stwierdza, że weto prezydenta wynika przede wszystkim z przekonania o niesłuszności ustawy, a zdaniem 45% badanych - chce on w ten sposób podkreślić swoje znaczenie, umocnić swoją władzę.

Konflikty między prezydentem a rządem rzadko są odbierane jako przejaw normalnej sytuacji w państwie demokratycznym. Bliższa ankietowanym jest opinia, iż są one wyrazem niedojrzałości ustroju państwa.

	CBOS
Który z następujących poglądów jest bliższy Pana(i) opinii?	
♦ <i>Konflikty pomiędzy prezydentem a rządem są czymś normalnym w państwie demokratycznym</i>	19%
♦ <i>Konflikty pomiędzy prezydentem a rządem są przejawem niedojrzałości ustroju danego państwa</i>	60%
♦ <i>Trudno powiedzieć</i>	21%

Za takim stwierdzeniem opowiadają się najczęściej wyborcy Sojuszu Lewicy Demokratycznej i partii, które utworzyły Unię Wolności (UD i KLD). Przeciwnego zdania - "jest to normalne w państwie demokratycznym" - są przede wszystkim osoby, które głosowały na BBWR. Tak więc wyborcom "partii prezydenckiej" najbliższe jest spojrzenie na demokrację jako na "wojnę na górze".

Spory prezydenta z rządem za rzecz normalną w demokracji najczęściej uważają mieszkańcy wielkich miast². Przeciwnego zdania - iż są one przejawem niedojrzałości naszego systemu politycznego - są przede wszystkim osoby deklarujące duże zainteresowanie polityką, lewicowe poglądy polityczne i członkowie inteligencji i kadry kierowniczej.

² Zob. tabele aneksowe.

Tabela 5

w procentach

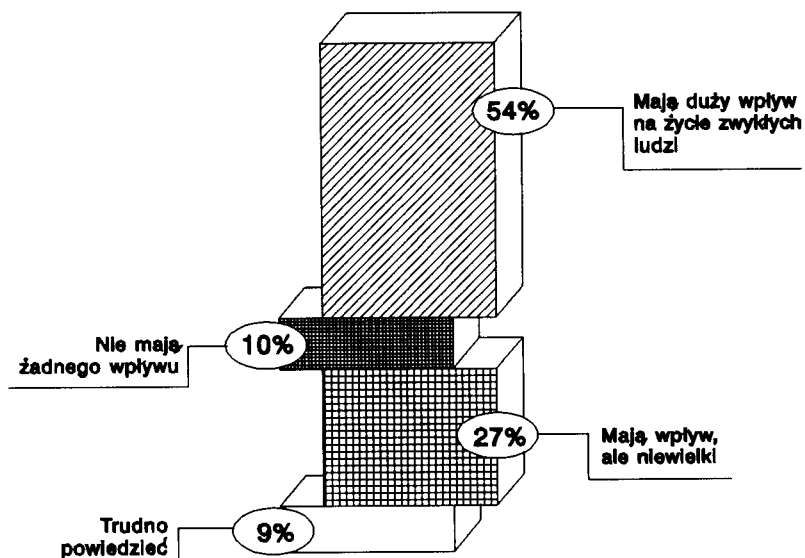
Głosowanie w ostatnich wyborach parlamentarnych	<i>Który z następujących poglądów jest bliższy Pana(i) opinii?</i>		
	<i>konflikty pomiędzy prezydentem a rządem są czymś normalnym w państwie demokratycznym</i>	<i>konflikty pomiędzy prezydentem a rządem są przejawem niedojrzałości ustroju danego państwa</i>	<i>trudno powiedzieć</i>
"Ojczyzna", PC, RdR, NSZZ "S" lub UPR	16	62	22
KPN	26	51	23
SLD	21	71	9
PSL	21	59	21
UD lub KLD	20	68	12
BBWR	44	44	12
UP	19	67	15
nie głosował	16	57	27

Omawiane konflikty mają - zdaniem ponad połowy ankietowanych - duży wpływ na życie zwykłych ludzi.

Najczęściej uważają tak uczniowie i studenci, mieszkańcy Wielkopolski i okolic, osoby deklarujące duże zainteresowanie polityką i lewicowe poglądy polityczne, respondenci ze średnim wykształceniem i pracownicy umysłowi niższego szczebla. Wydaje się, że sytuacja ostatniej z wymienionych grup może być rzeczywiście w dużym stopniu zależna od polityki.

RYS. 2

CZY, PANA(I) ZDANIEM, SPORY I KONFLIKTY POMIĘDZY NAJWYŻSZYMI ORGANAMI WŁADZY - PREZYDENTEM, SEJMEM, RZĄDEM - MAJĄ CZY TEŻ NIE MAJĄ WPLYWU NA ŻYCIE ZWYKŁYCH LUDZI?

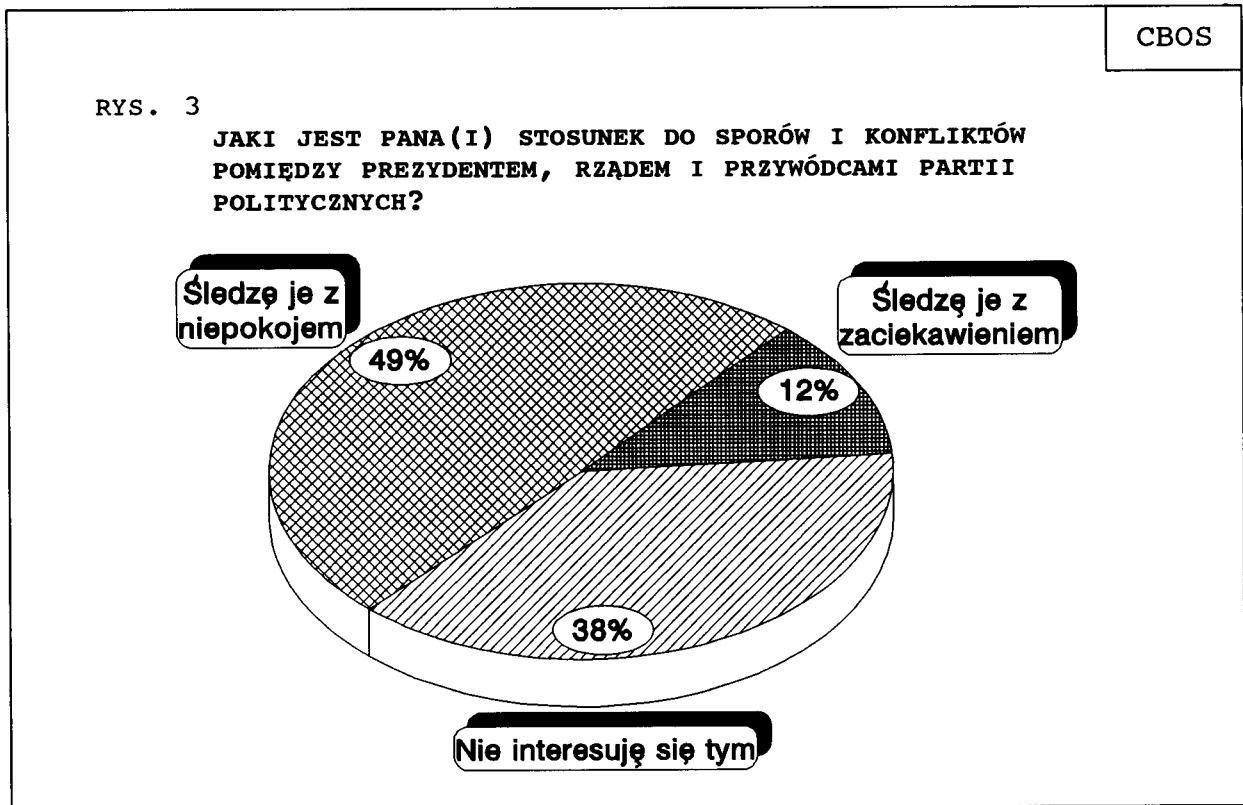
Spośród elektoratów partii politycznych wpływ konfliktów na politykę najsilniej odczuwają wyborcy SLD i KPN. Najrzadziej poczucie takie mają osoby, które nie brały udziału w wyborach.

Tabela 6

w procentach

Głosowanie w ostatnich wyborach parlamentarnych	Wpływ konfliktów na życie zwykłych ludzi			
	duży	niewielki	brak wpływu	trudno powiedzieć
"Ojczyzna", PC, RdR, NSZZ "S" lub UPR	56	26	12	7
KPN	67	23	3	7
SLD	71	23	4	2
PSL	55	27	11	6
UD lub KLD	53	36	3	7
BBWR	56	30	11	3
UP	55	26	16	2
Nie głosował	49	56	13	14

Konflikty między rządem, prezydentem i Sejmem znacznie częściej wzbudzają niepokój niż zaniepokojenie. Obojętnie przyjmuje je ponad jedna trzecia ankietowanych.

Spory polityczne wzbudzają największy niepokój wśród respondentów z wyższych warstw społeczeństwa - pod względem wykształcenia, sytuacji zawodowej (inteligencja, kadra kierownicza oraz prywatni przedsiębiorcy) i materialnej (osoby uzyskujące najwyższe dochody). Poza tymi grupami wyższy niepokój notujemy wśród pracowników fizyczno-umysłowych i umysłowych niższego szczebla, osób w wieku 45-65 lat, z dużych miast, niepraktykujących i mających lewicowe bądź centrystyczne poglądy polityczne.

Można więc stwierdzić, że wprawdzie wpływ polityki na sytuację zwykłych ludzi najczęściej dostrzegają przedstawiciele grup w dużym stopniu zależnych od polityki, jednak konflikty polityczne wzbudzają największy niepokój wśród osób mających wiele do stracenia - najzamożniejszych i zajmujących najbardziej eksponowane stanowiska.

Spośród grup wyróżnionych na podstawie preferencji wyborczych najbardziej zaniepokojeni konfliktami są wyborcy SLD i KPN. Obojętność wzbudzają one najczęściej wśród osób, które nie brały udziału w ostatnich wyborach i wśród zwolenników PSL.

Tabela 7

w procentach

Głosowanie w ostatnich wyborach parlamentarnych	Konflikty między prezydentem, rządem i przywódcami partii politycznych wzbudzają:		
	zaciekawienie	niepokój	brak zainteresowania
"Ojczyzna", PC, RdR, NSZZ "S" lub UPR	14	51	34
KPN	12	66	22
SLD	16	68	16
PSL	11	55	34
UD lub KLD	17	60	22
BBWR	15	43	38
UP	13	61	26
Nie głosował	10	35	54

★

★

★

Często słyszy się opinie, że "zwykłych ludzi" w zasadzie nie interesuje to, co się dzieje w polityce, a kłótnie między politykami nie mają dla "obserwatorów" żadnego znaczenia. Okazuje się jednak, iż większość ankietowanych odczuwa "wojny na górze" jako istotne dla nich i przyjmuje je z niepokojem.

Ostatni konflikt wywołał w społeczeństwie wiele niekorzystnych opinii o prezydencie. Wraz z nimi nastąpił też wzrost krytycyzmu w kwestii przyznawania prezydentowi szerokich uprawnień.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Który z następujących poglądów jest bliższy Pana(i) opinii?
 1 - konflikty między prezydentem a rządem są czymś normalnym w państwie demokratycznym; 2 - konflikty między prezydentem a rządem są przejawem niedojrzałości ustroju danego państwa

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	19	60	21	1205
Płeć				
Mężczyźni	21	62	17	562
Kobiety	17	59	25	643
Wiek				
do 24 lat	24	56	20	158
25-34	14	66	19	199
35-44	22	66	13	284
45-54	20	63	18	192
55-64	17	60	23	195
65 lat i więcej	15	46	39	167
Miejsce zamieszkania				
Wies	17	57	25	468
Miasto do 20 tys.	17	61	22	129
od 21 do 100 tys.	17	62	22	235
101-500 tys.	16	68	15	243
501 tys. i więcej mieszk.	34	54	11	130
Region				
Północny	17	69	14	155
Zachodni	18	56	26	116
Środkowozachodni	19	69	13	176
Środkowy	27	51	23	196
Wschodni	12	56	32	167
Południowo-wschodni	21	59	20	183
Południowo-zachodni	17	63	20	213
Wykształcenie				
Podstawowe	15	52	33	459
Zasadnicze zawodowe	19	62	19	318
Średnie	22	69	10	336
Wyższe	28	66	6	92
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	20	70	10	70
Prac.umysł.niż.szczebla	27	66	7	97
Pracownicy fiz.- umysł.	15	68	17	69
Robotnicy wykwalifikowani	22	64	14	136
Robotnicy niewykwalifik.	15	65	20	68
Rolnicy	25	47	28	100
Prywatni przedsiębiorcy	29	64	7	35
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	16	57	28	400
Uczniowie i studenci	22	69	9	50
Bezrobotni	11	68	21	97
Gospodynie domowe i inni	19	49	32	80
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys.zł	16	55	29	172
750 tys. - 1249 tys.	17	60	23	274
1250 tys. - 1749 tys.	18	63	19	268
1750 tys. - 2249 tys.	19	60	21	199
2250 tys. i powyżej	23	63	14	268
Ocena własnych war. mater.				
Złe	17	62	21	532
Średnie	18	59	23	541
Dobre	27	62	11	130
Zainteresowanie polityką				
Duże	21	75	4	108
Średnie	23	67	10	499
Małe lub żadne	15	53	33	598
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	18	53	29	75
Raz w tygodniu	18	60	22	695
Kilka razy w roku	19	63	18	309
W ogóle nie uczestniczy	26	60	15	124
Poglądy polityczne				
Lewica	18	70	12	267
Centrum	21	64	15	363
Prawica	22	63	15	253
Trudno powiedzieć	14	48	39	317

Tabela 2. Wpływ sporów i konfliktów między najwyższymi organami władzy na życie zwykłych ludzi

(%)

	Duży	Niewielki	Żaden	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	54	27	10	9	1207
Płeć					
Mężczyźni	56	28	10	6	562
Kobiety	53	26	10	11	645
Wiek					
do 24 lat	51	32	10	6	158
25-34	61	27	7	5	199
35-44	55	28	10	7	285
45-54	55	27	10	8	192
55-64	58	21	10	12	195
65 lat i więcej	43	28	14	16	168
Miejsce zamieszkania					
Wieś	48	29	13	10	468
Miasto do 20 tys.	54	27	3	16	132
od 21 do 100 tys.	61	25	6	7	235
101-500 tys.	58	22	11	8	243
501 tys. i więcej mieszk.	58	30	9	3	130
Region					
Północny	58	25	10	7	155
Zachodni	56	22	8	14	119
Środkowozachodni	69	21	7	3	176
Środkowy	54	26	9	10	196
Wschodni	43	26	17	14	167
Południowo-wschodni	54	34	8	5	183
Południowo-zachodni	49	31	9	10	213
Wykształcenie					
Podstawowe	44	26	14	16	460
Zasadnicze zawodowe	57	28	8	6	319
Średnie	65	25	7	3	336
Wyższe	58	36	5	1	92
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	54	37	7	2	70
Prac. umysł. niż. szczebla	62	25	7	5	97
Pracownicy fiz.- umysł.	59	28	7	6	70
Robotnicy wykwalifikowani	56	28	11	5	136
Robotnicy niewykwalifik.	49	34	12	5	68
Rolnicy	49	23	12	16	100
Prywatni przedsiębiorcy	56	44	1	0	35
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	51	23	12	14	402
Uczniowie i studenci	76	15	4	4	50
Bezrobotni	56	25	12	6	97
Gospodynie domowe i inni	50	35	5	10	80
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 750 tys. zł	46	28	10	16	172
750 tys. - 1249 tys.	51	26	14	9	274
1250 tys. - 1749 tys.	56	26	9	9	268
1750 tys. - 2249 tys.	59	23	8	10	200
2250 tys. i powyżej	59	30	7	4	268
Ocena własnych war. mater.					
Złe	54	25	11	10	533
Średnie	55	27	9	8	542
Dobre	54	34	5	7	130
Zainteresowanie polityką					
Duże	69	25	3	3	108
Średnie	62	26	9	3	499
Małe lub żadne	46	28	12	15	601
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	53	24	4	19	77
Raz w tygodniu	52	29	9	9	696
Kilka razy w roku	59	23	12	7	309
W ogóle nie uczestniczy	57	25	11	7	124
Poglądy polityczne					
Lewica	62	28	7	3	267
Centrum	57	29	10	4	363
Prawica	59	29	7	5	253
Trudno powiedzieć	42	22	14	22	318

Tabela 3. Jaki jest Pana(i) stosunek do sporów i konfliktów między prezydentem, rządem i przywódcami partii politycznych? 1 - śledzę je z zaciekawieniem; 2 - śledzę je z niepokojem; 3 - nie interesuję się tym (%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	12	49	38	1202
Płeć				
Mezcyźni	17	49	34	562
Kobiety	8	50	42	640
Wiek				
do 24 lat	16	30	53	158
25-34	11	47	42	198
35-44	13	50	37	283
45-54	13	61	26	192
55-64	10	62	29	194
65 lat i więcej	10	43	48	167
Miejsce zamieszkania				
Wieś	12	44	44	464
Miasto do 20 tys.	11	45	44	132
od 21 do 100 tys.	14	53	34	235
101-500 tys.	10	55	35	243
501 tys. i więcej mieszk.	16	55	29	129
Region				
Północny	11	51	38	154
Zachodni	7	51	42	119
Środkowozachodni	16	52	31	176
Środkowy	14	52	34	193
Wschodni	10	45	45	166
Południowo-wschodni	13	48	39	182
Południowo-zachodni	12	48	40	213
Wykształcenie				
Podstawowe	7	42	51	458
Zasadnicze zawodowe	17	43	40	318
Średnie	14	59	27	335
Wyższe	18	73	9	92
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	15	67	18	70
Prac.umysł.niż.szczebła	12	59	28	97
Pracownicy fiz.-umysł.	12	61	27	70
Robotnicy wykwalifikowani	18	46	36	136
Robotnicy niewykwalifik.	13	33	54	67
Rolnicy	12	48	41	100
Prywatni przedsiębiorcy	15	63	22	35
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	10	52	39	399
Uczniowie i studenci	20	28	52	50
Bezrobotni	14	41	45	97
Gospodynie domowe i inni	5	41	55	78
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys.zł	12	36	52	171
750 tys. - 1249 tys.	12	43	45	272
1250 tys. - 1749 tys.	10	51	39	268
1750 tys. - 2249 tys.	13	47	41	200
2250 tys. i powyżej	14	64	22	267
Ocena własnych war. mater.				
Złe	11	47	43	532
Średnie	12	51	37	540
Dobre	18	56	26	130
Zainteresowanie polityką				
Duże	30	65	5	108
Średnie	17	65	18	497
Małe lub żadne	5	33	61	598
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	9	38	53	77
Raz w tygodniu	12	49	39	693
Kilka razy w roku	10	51	39	308
W ogóle nie uczestniczy	19	56	25	124
Poglądy polityczne				
Lewica	17	59	25	267
Centrum	7	58	36	362
Prawica	20	50	29	253
Trudno powiedzieć	9	31	60	313

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, jeśli prezydent odmawia podpisania uchwalonej przez Sejm ustawy, to jest to spowodowane przede wszystkim tym, że: 1 - chce on bronić interesów zwykłych ludzi; 2 - chce utrudnić pracę rządowi; 3 - chce podkreślić swoje znaczenie, 4 - jest przekonany, że ta ustawa jest niesłuszna (%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	8	12	45	15	20	1207
Płeć						
Mężczyźni	9	12	48	16	14	562
Kobiety	6	13	42	15	24	645
Wiek						
do 24 lat	9	10	29	32	19	158
25-34	3	11	51	17	17	199
35-44	7	11	55	11	15	285
45-54	11	17	47	8	18	192
55-64	6	15	43	16	19	195
65 lat i więcej	7	11	35	13	34	168
Miejsce zamieszkania						
Wieś	7	16	39	15	22	468
Miasto do 20 tys.	6	15	40	15	25	132
od 21 do 100 tys.	6	12	46	14	23	235
101-500 tys.	9	8	54	15	14	243
501 tys. i więcej mieszk.	10	6	53	19	11	130
Region						
Północny	5	15	48	17	15	155
Zachodni	7	8	50	15	20	119
Środkowozachodni	3	18	54	14	11	176
Środkowy	8	5	43	19	24	196
Wschodni	5	16	38	12	28	167
Południowo-wschodni	12	11	41	14	22	183
Południowo-zachodni	10	13	44	16	17	213
Wykształcenie						
Podstawowe	8	14	35	13	29	460
Zasadnicze zawodowe	8	13	46	15	19	319
Średnie	7	12	51	19	11	336
Wyższe	7	6	69	11	7	92
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	5	6	64	13	12	70
Prac.umysł.niż.szczebła	6	10	58	15	10	97
Pracownicy fiz.- umysł.	7	11	44	18	20	70
Robotnicy wykwalifikowani	8	20	44	12	17	136
Robotnicy niewykwalifik.	8	14	52	14	12	68
Rolnicy	10	15	42	11	22	100
Prywatni przedsiębiorcy	5	5	54	27	9	35
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	6	13	41	13	26	402
Uczniowie i studenci	18	13	22	40	7	50
Bezrobotni	5	7	47	20	20	97
Gospodynie domowe i inni	11	10	42	13	24	80
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 750 tys.zł	5	12	42	15	26	172
750 tys. - 1249 tys.	9	14	44	11	23	274
1250 tys. - 1749 tys.	9	13	40	18	19	268
1750 tys. - 2249 tys.	7	15	46	14	18	200
2250 tys. i powyżej	7	10	51	19	13	268
Ocena własnych war. mater.						
Złe	7	12	47	13	21	533
Średnie	8	13	41	17	21	542
Dobre	8	14	50	18	10	130
Zainteresowanie polityką						
Duże	3	22	48	19	8	108
Średnie	9	10	51	19	11	499
Małe lub żadne	7	13	40	12	29	601
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	8	9	32	31	20	77
Raz w tygodniu	9	12	43	15	22	696
Kilka razy w roku	6	13	52	10	19	309
W ogóle nie uczestniczy	6	14	51	21	8	124
Poglądy polityczne						
Lewica	2	19	64	5	9	267
Centrum	8	13	47	16	16	363
Prawica	15	8	40	26	10	253
Trudno powiedzieć	5	10	30	14	40	318